

til miljø, sundhed, forbrugerhensyn, arbejdstagerrettigheder og udviklingslande?»
(Forespørgsel nr. F 41).

Medlemmer af Folketinget Anni Svanholt (SF), Jes Lunde (SF) og Villy Søvnald (SF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til finansministeren og indenrigsministeren:

»Hvad agter regeringen at gøre i forbindelse med forhandlingerne om kommunernes økonomi for at undgå, at der sker nedskæringer og forringelser på børne- og ældreområdet?»
(Forespørgsel nr. F 42).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 38:

Forespørgsel til miljø- og energiministeren [om den fremlagte strategi for en styrket indsats på kemikalieområdet og om opfølgningen herpå].

Af Martin Glerup (S), Hans Christian Schmidt (V), Lene Espersen (KF), Steen Gade (SF), Ebbe Kalnæs (CD), Vibeke Peschardt (RV), Søren Kolstrup (EL) og Ole M. Nielsen (KRF).
(Forespørgslen anmeldt 16/3 99).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 39:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om Europarådet].

Af Henning Gjellerod (S), Hanne Severinsen (V), Per Stig Møller (KF), Pernille Frahm (SF), Peter Skaarup (DF), Sonja Albrink (CD), Elisabeth Arnold (RV), Søren Søndergaard (EL) og Flemming Kofod-Svendson (KRF).
(Forespørgslen anmeldt 16/3 99).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 93:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks tilslutning til oprettelsen af et fælles dansk-tysk-polsk korps, Multinational Corps Northeast.

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).
(Fremsat 25/2 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jeppe Kofod (S):

Mindre end 10 år efter Murens fald kan vi alle glæde os over, at kold krig i vores region, Østersøregionen, er blevet afløst af varmt venskab. Danmark har på mange måder bidraget til fred og sikkerhed i Østersøregionen, ikke mindst gennem et aktivt forsvarssamarbejde og andre samarbejdsprogrammer med landene i regionen. Det gælder både NATO-samarbejdet med Tyskland såvel som samarbejdet med øvrige lande omkring Østersøen, herunder og ikke mindst Rusland.

Samtidig oplever vi, at NATO-alliancen åbnes, og vi kan byde velkommen til tre nye medlemslande. Det er selvfølgelig en historisk begivenhed, der vil bidrage til en styrkelse af fred, demokrati og frihed i det nye Europa efter den kolde krigs afslutning. Og hvem havde for 10 år siden turdet håbe på, at vi her i foråret 1999 kunne byde velkommen til Polen som NATO-medlem.

Folketinget har også den 3. februar 1998 givet sit samtykke til udvidelsen af NATO med de tre omtalte lande. I den sammenhæng er det et naturligt skridt at ønske at integrere Polen i det dansk-tyske korpssamarbejde inden for NATO's multinationale styrkestruktur og dermed fremme Polens integration i NATO-alliancen. Det vil også medvirke til at udbygge vores

aktive militære samarbejde omkring Østersøen ved korpssamarbejdet med Polen.

Således foreslås oprettelse af et dansk-tysk-polsk multinationalt korps, Multinational Corps Northeast, som samtidig afløser det dansk-tyske korps i Rendsburg. Det nye dansk-tysk-polske korps kan medvirke til en succesrig integration af Polen i NATO og dermed udgøre et stabilitetsskabende militært samarbejde i vores del af Europa.

Vores bidrag til korpset bliver som i det nuværende dansk-tyske korps' danske division. Korpset vil som helhed have én opgave, mens korpshovedkvarteret vil få yderligere to. Først og fremmest tilmeldes korpset NATO for at løse opgaver i forhold til det kollektive forsvar, det vil sige artikel 5.

Endvidere vil korpshovedkvarteret kunne indsættes i multinationale krigstyringsopgaver og fredstyrkende operationer, selvfølgelig efter en politisk stillingtagen og tilslutning fra Danmark, Tyskland og Polen; det vil for Danmarks vedkommende sige Folketinget. Endelig vil korpshovedkvarteret også kunne bistå i forbindelse med humanitære operationer, katastrofehjælpssituationer og lignende.

Korpssarbejdet vil være et vigtigt bidrag fra Danmark til NATO's multinationale styrkestruktur og vil under alle omstændigheder medvirke til en fastholdelse af NATO-hovedkvarteret i Karup i den nye kommandostruktur og samtidig sikre betydelig indflydelse på denne. Det nye korps vil også bidrage til at styrke den internationale dimension i dansk forsvar.

Socialdemokratiet kan derfor give sit fulde samtykke til Danmarks tilslutning til konventionen om oprettelse af et Multinational Corps Northeast og giver på den baggrund også sin tilslutning til beslutningsforslag nr. B 93.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har to spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører hr. Jeppe Kofod. Det ene spørgsmål går på, at hr. Jeppe Kofod beskrev, hvordan vi efter den kolde krig da havde fået et godt samarbejde, ikke mindst med Rusland, og de varme venskaber i Østersøområdet osv., osv. Og man forstod det næsten, som om korpset lå i direkte forlængelse af det; og derfor vil jeg da godt høre hr. Jeppe Kofod, hvordan man fra hans parti forholder sig til den modstand, der er kommet fra russisk side.

Er det en fejltagelse? Er det, fordi de har misforstået noget? Er det noget, man ikke skal tage højtideligt, eller hvordan vurderer man det?

Man kan vurdere det på forskellig måde. Jeg er bare interesseret i: Hvordan vurderer hr. Jeppe Kofod det?

Og det andet er, at hr. Jeppe Kofod selvfølgelig understregede som den første opgave, at korpset er en del af det kollektive forsvarssystem i NATO, artikel 5-opgaver, og dér vil jeg så høre, om den socialdemokratiske ordfører kunne prøve at præcisere: Rettet mod hvem? Altså er det tilfældigt, det er lagt dér, hvor det ligger, eller hvem er det, man skal forsvare sig imod? Det vil jeg gerne have uddybet.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Til hr. Søren Søndergaards spørgsmål vil jeg først og fremmest sige, at vi jo ser meget forskelligt på betydningen af NATO-udvidelsen for sikkerheden i Europa. Men så vidt jeg er orienteret, er modstanden fra russisk side jo i forhold til det her projekt altså på overfladen, kan man sige.

Jeg vil sige det på den måde, at oprettelsen af et dansk-tysk-polsk korps efter min vurdering helt klart vil være med til at sikre stabiliteten i Østersøområdet. Og jeg skal også i den sammenhæng, som jeg også nævnte i min ordførertale, slå fast, at vi har en række samarbejdsrelationer til Rusland, og det mener jeg at vi fortsat bør have og selvfølgelig også udbygge; for der er ingen tvivl om, at Rusland mere end nogen sinde tidligere har brug for, at alle landene i Europa samarbejder med dem.

Til det andet spørgsmål: Jamen dér vil jeg blot sige til hr. Søren Søndergaard, at det er klart, at artikel 5-opgaver handler om forsvar og om, at vi skal være forberedt på at indgå i NATO's styrkestruktur. Der ligger ikke nogen aggressive formål med korpset.

Som jeg ser det, så er det mere et rent praktisk spørgsmål om, at vi hurtigt og succesfuldt kan integrere Polen i NATO; og det ønsker vi i Socialdemokratiet at bidrage til med oprettelse af det her korps.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg skal gerne medgive, at jeg ikke helt fangede svaret, for hvis man laver et korps på 60.000 mand – et forsvarskorps; det behøver ikke være aggressivt – så er det vel, fordi man føler, at der

er en risiko for angreb, ellers kunne man jo finde nogle andre måder at integrere polakkerne på, altså spejderture og peddigør og hvad ved jeg. Altså der kunne jo være mange interessante ting, sportsturneringer, KFUM, hjemmeværnet.

Man behøver jo ikke at lave et korps på 60.000 mand med hovedkvarter tæt ved den russiske grænsen, hvis man ikke har nogen som helst idé om, hvem det er, man skal forsvare sig imod.

Og i forhold til den russiske modstand: Den er kun på overfladen. Det ville jeg egentlig godt have at hr. Jeppe Kofod prøvede at uddybe.

Hvis nu hr. Jeppe Kofod prøvede at sammenligne det med den russiske modstand mod f.eks., at de baltiske lande bliver optaget i NATO, vurderer hr. Jeppe Kofod så, at den er mindre i det her tilfælde eller større i det her tilfælde? Eller er det bare nogenlunde det samme, noget, man ikke behøver at tage særlig højtideligt?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg antager, at man også kan tage en kort bemærkning for at rose og anerkende.

Jeg synes, det var en bemærkelsesværdig tale, hr. Jeppe Kofod holdt her. Den dér indledning med »fra kold krig til varmt venskab« synes jeg spidder situationen og giver bedst muligt udtryk for den glæde, som må fylde os.

Og jeg har da forstået hr. Jeppe Kofod på den måde, at det, at man organiserer et forsvar, ikke bare ikke er aggressivt, men heller ikke har som forudsætning, at der er en akut fare. Selvfølgelig er et forsvar ikke aggressivt; NATO er jo en fredsbevarende organisation, vel den vigtigste og mest succesrige, der har været i verdenshistorien.

Er det ikke rigtigt, vil jeg spørge hr. Kofod, at der ikke behøver at være en akut trussel, fordi man har et beredskab?

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Jeg tilslutter mig også de bemærkninger, som hr. Melchior kom med vedrørende hr. Kofods tale. Dem er jeg helt enig i.

Jeg vil bare være sikker på, at jeg forstod hr. Kofod rigtigt. Når nu hr. Søren Søndergaard taler om, at man vil oprette et korps med 60.000 mand, har jeg så ikke ret i, at det skal forstås sådan, at det altså er i tilfælde af en mobilisering, og at der virkelig fra russisk side eller fra anden

side opstår en trussel mod ét eller flere NATO-lande, og at korpset i fredstid alene vil omfatte 350 mand?

(Kort bemærkning).

Villy Søvdal (SF):

Det er jo en ganske interessant debat foreløbig.

Hvis det er rigtigt, at vi har bevæget os fra kold krig til varmt venskab, er det så ikke et særdeles underligt svar at kvittere på den situation ved at lave et korps på 60.000 mand? Er det ikke en underlig form for venskabelig omfavelse, vi her udsættes for?

Er det virkelig historisk rigtigt, er det virkelig Socialdemokratiets opfattelse, at situationen fra starten af 1990'erne, hvor man lavede to plus fire-aftalen om Tysklands fremtid, hvor man lavede aftaler i tillid til, at nu skulle vi opbygge det, der dengang blev kaldt Det Europæiske Hus, frem til situationen i dag med skærpede spændinger, med skærpede modsætninger, er det virkelig historisk korrekt at betegne det som en bevægelse frem imod stigende varmt venskab?

Så skiller vi afgørende, vil jeg sige, i forhold til SF's analyser. Vi synes, vi bevæger os hen imod en situation med skærpede modsætninger i Europa, desværre. Og det er lige præcis kernepunktet i den her debat.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Nu vil jeg først og fremmest slå fast, at det, vi behandler her, er konventionen om tiltrædelse til det her dansk-tysk-polske multinationale korps. Og i den aftale er der ikke noget, som skulle udgøre noget problem i forhold til Rusland-NATO-aftalen.

Så jeg kan forstå, at eksempelvis hr. Søren Søndergaards kommentar mest af alt er vendt mod den her NATO-udvidelse og den debat, vi har haft tidligere i Folketingssalen. Så det vil jeg ikke kommentere så meget på.

Til hr. Svend Aage Jensby vil jeg nævne, at han har fuldstændig ret, når han siger, at det kun er i tilfælde af en mobilisering, at de her styrker selvfølgelig skal samles, og i fredstid da drejer det sig kun om nogle få hundrede mand, som udgør korpshovedkvarteret.

Det er også derfor, at jeg ikke helt kan forstå de kommentarer, som hr. Søren Søndergaard kommer med. Jeg tror, det bunder i vores uenighed om betydningen af NATO-udvidelsen for fred og sikkerhed i Europa.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nej, nu er jeg sådan set ikke kommet med nogen kommentarer. Jeg har sådan set bare stillet nogle spørgsmål for at få afklaret, hvad der er den socialdemokratiske linje. For man kan jo have forskellige holdninger til den russiske reaktion. Man kan f.eks. have den holdning, der hedder, at det skal de da ikke blande sig i. Og i nogle sammenhænge ville jeg synes, at det var en fuldstændig rimelig holdning. Man kan også have den holdning, der hedder, at det bare er teatertorden.

Og det var det, jeg sådan set prøvede at få den socialdemokratiske ordfører til at klarlægge: Hvordan man egentlig vurderer den russiske reaktion. Især da, når man bruger formuleringer, som at man er gået fra kold krig til varmt venskab. Hvis den socialdemokratiske variant af at gå fra kold krig til varmt venskab er med 60.000 mand op langs grænsen, så er det jo, at det forklarer, hvorfor der er nogen, der er bange for et varmt venskab med Socialdemokratiet.

Men i øvrigt vil jeg selvfølgelig takke hr. Jensby for den klare præcisering af, at selvfølgelig er det kun i tilfælde af, at f.eks. russerne – og det var vel valgt, at hr. Jensby brugte eksemplet – mobiliserer, at man vil mobilisere de 60.000. Så det er altså vendt mod russerne. Jeg takker for den præcisering.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Til hr. Søren Søndergaard vil jeg gerne sige igen, at denne her oprettelse af et dansk-tysk-polsk korps ikke strider mod NATO-Rusland-aftalen, og derfor er det min holdning og Socialdemokratiets holdning, at vi ikke har nogen problemer med den her aftale. Tværtimod mener vi, at den er med til at skabe stabilitet og sikkerhed i vores nærområde, altså Østersøområdet.

Og til debatten om, hvorvidt de her 60.000 mand står langs den russiske eller ved den polske grænse, vil jeg igen nævne, at det kun er i tilfælde af en mobilisering, at de her styrker samles. Man kan så sige, at i fredstid – som det også er nævnt tidligere – består hovedkvarteret jo kun af nogle få hundrede mand. Jeg er helt sikker på – og det er derfor, vi støtter det så varmt – at det her samarbejde vil bidrage til en succesfuld integration af Polen i NATO og bidrage til at skabe sikkerhed omkring Østersøen.

Det er derfor, Socialdemokratiet er så varm tilhænger af det.

Svend Aage Jensby (V):

Den 13. januar 1998 gav jeg på Venstres vegne udtryk for stor tilfredshed med og glæde over, at vi kunne give tilslutning til, at regeringen kunne ratificere udvidelsesprotokollen vedrørende Polen, Tjekkiet og Ungarn. De synspunkter, jeg dengang gav udtryk for, behøver jeg ikke at gentage. Det, beslutningsforslaget her lægger op til, falder ganske naturligt i forlængelse af udvidelsen, som jo nu er en realitet.

Man ønsker med oprettelsen af korpset i Polen at inddrage netop Polen i det integrerede militære samarbejde, der allerede eksisterer mellem Tyskland og Danmark. Jeg mener, det er godt i det forholdsvis nye demokrati i Polen, at man dermed også på en sådan måde medvirker til at demokratisere forsvaret.

Forslaget om oprettelsen af korpset skal jo også, som det anføres i bemærkningerne, ses netop i sammenhæng med udvidelsen. Vi mener i Venstre, at det er rigtigt at oprette korpset, fordi det bidrager til den fulde integration af Polens styrker i NATO hurtigere, end det ellers kunne ske. Det er et stabilitetsskabende militært samarbejde, og det fremgår jo af korpsets defensive natur.

Der er redegjort for de opgaver, korpset har med hensyn til korpset som helhed. Vi flytter altså Danske Division et lille stykke østpå. Det er vi enige i, og vi er også enige i de opgaver, som korpsets hovedkvarter får, nemlig bl.a. at kunne deltage i fredsstøttende operationer og bistå ved humanitære operationer. Det tiltræder vi helt.

Vi har jo også allerede i Udenrigspolitisk Nævn og i andre sammenhænge givet vores tilslutning direkte eller indirekte til forslaget, og det står vi ved.

Jeg vil bare til slut bede ministeren overveje – det er en mere praktisk ting – når nu de dér 45-50 mand skal flyttes fra LANDJUT i Rendsburg til Polen, at man så viser fornøden fleksibilitet, altså med hensyn til boligforhold og skoleforhold for officerernes familier osv.

Jeg ved, at det er noget, som har optaget de folk, der er i dag i Rendsburg, at de jo kommer under lidt andre, måske kan man sige lidt mere primitive forhold. Men det må jo være muligt. Det er blot en henstilling om, at man lige overvejer at udvise en fleksibilitet i så henseende.

Jeg håber, at vi lynhurtigt kan få forslaget her igennem i Forsvarsudvalget. Det skal ikke skorte på Venstres velvilje.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Der er et enkelt punkt, der er uklart for mig både i hr. Jensbys ordførertale og også i bemærkningerne. Det er dér, hvor hr. Jensby siger, at korpset har en defensiv natur. Der står i bemærkningerne: »Samarbejdet indebærer tillige, at anvendelsen af korpset vil være et fælles anliggende, hvilket understreger korpsets defensive natur«.

Det forstår jeg simpelt hen ikke. Jeg synes, der er to tolkninger, og jeg vil spørge, hvilken af dem der er den rigtige. Er det sådan, at et militært samarbejde altid er et defensivt samarbejde? Er det den tolkning? Det er jo ikke udbygget yderligere. Eller betyder det, at Tyskland eller Polen uden det her samarbejde ville have en aggressiv natur? Så er det selvfølgelig klogt nok, hvis man kan dæmpe løverne, om man så må sige, men det ville jo næsten være en fornærmelse mod de to lande, så jeg antager, at det heller ikke er det, der er ment.

Hvad betyder den sætning, og hvad er det for en defensiv natur, det her korps har?

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Til hr. Søvnald: Det ligger jo i konventionens formuleringer, at det har en defensiv karakter. Det ligger i den omstændighed, at de tre lande skal være enige om de eventuelle operationer, korpset skal foretage. Deri ligger den defensive karakter, og det bliver ikkedefensiv karakter i det øjeblik, der opstår en artikel 5-situation mod et eller flere NATO-lande. Så har det ikke en defensiv karakter længere.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg takker for svaret.

Så vidt jeg kunne høre, var det den anden af de to mulige tolkninger, jeg tilkendegav, hr. Jensby lagde sig på, nemlig at landene skal være enige. Det må så modsat betyde, at hvis vi ikke lavede det her, så udgjorde Polen og Tyskland en trussel? Det må være meningen med det udsagn. Det forstår jeg ikke.

Hvis man ikke havde det her samarbejde, så havde man et mere truende Tyskland og et

mere truende Polen – er det sådan, det skal forstås? Ellers forstod jeg slet ikke svaret.

Formanden:

Hr. Hans Engell som ordfører.

Hans Engell (KF):

Det Konservative Folkeparti hilser med glæde NATO's udvidelse med de tre nye medlemslande, og vi ser dette forslag om oprettelsen af det dansk-tysk-polske korps som et led heri.

For Polen er etableringen af korpset et meget håndgribeligt udtryk for, at de nu ikke alene er en ny partner i alliancen, men er omfattet af den fælles sikkerhed, som er NATO's vigtigste målsætning, og at Danmark og Tyskland sætter soldater bag denne garanti.

Det er også med til at understrege Danmarks loyalitet over for NATO-samarbejdet og sikrer os dermed en fornuftig placering i den nye NATO-kommandostruktur, hvilket ikke er uvæsentligt.

Vi kan på den baggrund tilslutte os forslaget, som regeringen bestemt ikke har skyndt sig med at fremsætte. Man kan næste sige, at det var i sidste øjeblik, før det begyndte at blive pinligt.

Der er heller ingen grund til at skjule, at med etableringen af korpset påtager Danmark og det danske forsvar sig en meget vidtgående forpligtelse, som vil kræve store ressourcer, og som i en situation, hvor hele korpset måtte blive aktiveret, vil kræve en meget betydelig indsats både menneskeligt, materielt og økonomisk.

Jeg nævner det også for at understrege den dobbelthed, som præger regeringens forsvars- og sikkerhedspolitik: på den ene side at give Danmark og dansk forsvar stadig større internationale forpligtelser og på den anden side at foreslå massive nedskæringer af det danske forsvar.

Nu er det jo ikke i dag, vi skal føre den debat, og forhåbentlig finder forhandlingerne også en rimelig og troværdig løsning på et andet niveau end det, regeringen har spillet ud med, men det bør nævnes, at der ikke er en rimelig sammenhæng mellem den i øvrigt helt tilfredsstillende og solide internationale profil, som regeringen og vi andre gerne vil give dansk forsvars indsats, og så kravene om, at det samme forsvar skal levere helt uacceptabelt store nedskæringer og forringelser.

Med forslaget besluttet det ligeledes, at det tidligere LANDJUT-hovedkvarter i Rendsburg

bliver nedlagt. Jeg mener, at der er grund til at se tilbage på en lang årrækkes solide og gode samarbejde med tyske og andre allierede i Rendsburg.

LANDJUT har på fornem vis løst sine opgaver gennem de mange år, og vi må også håbe, at den gode ånd og holdning, som altid har præget dette NATO-hovedkvarter, ånden af fællesskab og samarbejde mellem allierede militære styrker, flytter med til det nye hovedkvarter i Stettin, som jo fra starten får en dansk chef, hvilket der også er grund til at hilse med tilfredshed. Jeg er sikker på, at han vil medvirke til, at ånden flytter med fra Tyskland til Polen.

Vi kan tilslutte os forslaget og tilsiger gerne en hurtig udvalgsbehandling, så forsvarsministeren kan være bekendt at møde op, når det nye korps skal bæres over dåben.

Villy Søvnald (SF):

Vi har jo én gang tidligere behandlet et forslag, der drejede sig om denne diskussion her i Folketinget, efter initiativ fra SF, nemlig i forbindelse med ombygningen af kasernen i Stettin.

Nu skal vi så have den egentlige sikkerhedspolitiske diskussion. Er det her en klog beslutning? Vil den medvirke til at skabe større fred og sikkerhed i Europa? Det er nogle af de afgørende spørgsmål. Eller betyder det her et destabiliserende element, er det en destabiliserende beslutning? Er det klogt at binde knap halvdelen af fremtidige danske soldater i det her korps i en kommende krisetid? Det er de relevante spørgsmål at få afklaret i den her debat i dag.

Jeg vil starte med den sikkerhedspolitiske diskussion. Jeg lyttede i sidste uge med meget stor interesse til radioprogrammet Orientering, hvor den danske forbindelsesofficer i Rusland, Karsten J. Møller, der i øvrigt som bekendt samtidig var medlem af Forsvarskommissionen, redegjorde for den russiske reaktion, for såvel denne diskussion som diskussionen om NATO's udvidelse, nemlig at det i Rusland forekommer uforståeligt, at svaret på Warszawaopagtens nedlæggelse, demokratiets gennemførelse, Tysklands genforening osv., osv. er at rykke NATO helt frem nu i form af det nye korps, der kun giver mening i det omfang, man stadig anser Rusland som fjenden.

Karsten J. Møller bad i øvrigt om, at man tog det op til overvejelse, hvordan man ville have reageret i den modsatte situation, hvis den an-

den alliance havde vundet, var den, der havde overlevet den kolde krig, og man havde udvidet i den situation med nye lande. Hvordan ville det da blive opfattet? Ville det blive opfattet som et stabiliserende skridt? Nej. Det ville blive opfattet som et destabiliserende skridt.

Det her betyder i sagens natur ikke, at Rusland skal definere dansk udenrigspolitik. Det skal vi selv. Men jeg synes, der er grund til igen at rejse diskussionen om, hvorvidt man tror, man kan skabe en samlet europæisk sikkerhedsarkitektur, hvor Rusland i stigende grad isoleres, hvor Rusland i stigende grad opfatter de beslutninger, der tages, som beslutninger, der er vendt imod Rusland. Det er den helt afgørende sikkerhedspolitiske diskussion, og det er efter vores opfattelse grunden til, at det her ikke er en klog beslutning.

Derudover er der den diskussion, der hedder: Er det nu klogt at binde halvdelen af den danske krigsstyrke i tilfælde af en konflikt på europæisk jord til netop denne styrke?

Jeg har så et enkelt spørgsmål til lovforslagets formulering: I artikel 3 under opgaver og formål indledes der med følgende: »Inden for medlemmernes konstitutionelle rammer og i overensstemmelse med FN Konventionens bestemmelser kan korpset efter beslutning truffet af medlemmernes kompetente organer få til opgave:«, og så kommer opgaverne i rækkefølge. Det, vi er specielt optaget af, er: »i overensstemmelse med FN Konventionens bestemmelser«. Hvad betyder dét, hvad dækker den sætning? Betyder det, at korpset ikke ville blive sat ind, medmindre der foreligger en beslutning fra FN's Sikkerhedsråd, som FN-Traktaten jo foreskriver, eller hvad betyder det ellers?

Jeg vil så runde af med at opsummere vores årsag til ikke at ville støtte det her forslag i følgende grundbetragtning: Der er to hovedvalg, som vi står over for i forhold til at etablere sikkerhed. Det ene valg er at fortsætte den militære opbygning, vi har set, udvide den militære kapacitet inden for den alliance, der i øvrigt er i besiddelse af to tredjedele af verdens samlede våbenarsenal. Det er den ene vej at fortsætte.

Den anden vej at fortsætte er at flette landene sammen i militære, diplomatiske, civile samarbejdsformer i et omfang, vi aldrig har set før, og vel og mærke også et land som Rusland.

Det er efter vores opfattelse den helt afgørende sikkerhedspolitiske udfordring, der understreges af debatten i dag.

Christian H. Hansen (DF):

I december 1997 blev det besluttet at optage Tjekkiet, Ungarn og Polen i NATO. Det var et historisk fremskridt. Flere kom med ind i det europæiske, atlantiske fællesforsvar. I Dansk Folkeparti er det noget, vi hilser velkommen, og det, vi skal træffe beslutning om i dag, nemlig at oprette det nye fælles dansk-tysk-polske korps, ser vi som et skridt i den rigtige retning, når det gælder om at gøre dette samarbejde mere konkret.

Korpset tilmeldes i sin helhed til NATO med henblik på at løse opgaver i relation til det kollektive forsvar. Ligeledes skal korpset hjælpe til i krisesituationer, fredsstøttende operationer samt i humanitære operationer og katastrofiehjælpssituationer, og da vi i Dansk Folkeparti er tilhængere af NATO, er det selvfølgelig noget, vi kan tilslutte os.

Sagt lidt mere præcist: Danmark må og skal yde sin del til at hjælpe vore samarbejdspartnere i NATO i forbindelse med opståede problemer, og da det danske forsvar har gode erfaringer med samarbejdet i LANDJUT, har vi i Dansk Folkeparti overhovedet ingen betænkeligheder ved at udvide dette samarbejde til nu også at omfatte vore kommende nye partnere i NATO, her Polen.

Men forslaget her forpligter også lidt på en anden måde. Det har den forpligtelse, at det danske forsvar her til lands ikke bliver udsat for så drastiske nedskæringer, som regeringen for tiden taler om. Hvis vi skal være aktive i det her, skal vi også have de rigtige økonomiske midler til det.

Arne Melchior (CD):

Jeg har tidligere i debatten på CD's vegne bakt op bag den stillingtagen, som Socialdemokratiets ordfører, hr. Jeppe Kofod, gav udtryk for i sin ordførertale. Jeg synes også, at det var bemærkelsesværdigt at følge dette unge medlems, denne unge kollegas besvarelse af de spørgsmål, der blev rettet til ham, som var helt på højde med hans hovedindlæg.

Ligeledes vil jeg bakke op bag de ord, som den konservative ordfører, hr. Hans Engell har sagt herfra. Det er fuldkommen rigtigt, at den beslutning, vi skal træffe i den her foreliggende sag, har en direkte sammenhæng med de styrkemål og den alvor, hvormed vi skal forhandle og forhåbentlig nå frem til en aftale om det danske forsvars ordning i de kommende år.

Det er virkelig en glæde at være med til denne udvidelse af det forsvarsmæssige samarbejde. Der er her en understregning af, at det har været forkert, når kritikere af NATO og af EU-samarbejdet i mange år har pukket på, at det er det rige Vesten, der holder sig for sig selv og stiller sig fjendtligt an over for andre lande længere østpå.

Det har været nødvendigt en overgang at samle Vesten, så længe der var en bastant og akut trussel fra den magt, der havde alle de mindre mellem- og østeuropæiske stater i sin vold og i sin magt i de pågældende år. Men vi beviser her, at så snart der blev åbnet for sluserne – læs Jerntæppet – så var vi, som vi altid har været det, beredte til, men nu kan vi altså også i handling vise, at vi vil udføre dette samarbejde på et bredere europæisk plan. Det skulle partierne helt til venstre i salen, SF og Enhedslisten, glæde sig over og anerkende.

De gør det modsatte, og det må være et klart signal til forsvarsministeren og regeringen om, at en kommende forsvarsordning i hvert fald ikke kan laves sammen med SF og Enhedslisten. Det er ikke nogen nyhed for et parti som CD og forhåbentlig heller ikke for forsvarsministeren, men der er dog kredse i regeringen og i regeringspartierne, som har flirtet med den mulighed.

Det er blandt den øvrige glæde, jeg giver udtryk for ved at anbefale det her foreliggende forslag, en ekstra glæde, at SF og Enhedslisten ganske frivilligt og selvfølgelig i overensstemmelse med deres overbevisning har stillet sig uden for det brede folketingsflertal og uden for den kreds, som et forsvarsforlig måtte kunne etableres med. Det er bare en understregning af det, vi har troet på og regner med.

Så skal jeg slutte med at sige, at hr. Søvnald talte om en militær opbygning. Det mener jeg slet ikke der er tale om. Der er tale om at indrette det forsvar, som vi ikke kan undvære, på en hensigtsmæssig måde, på en med andre folk og nationer solidarisk måde, som ikke har brod mod nogen, men som er med til at sikre trygheden og samarbejdet mellem frie folk. Også i den retning er dette forslag værd at anbefale, og jeg spår det en nem og hurtig gang gennem Forsvarsudvalget.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nej, venstrefløjens har sådan set aldrig nogen sinde, kan jeg sige til hr. Arne Melchior, været i

tvivl om, at NATO var indrettet for at forsvare Vestens interesser. Det har vi aldrig kritiseret, for det har vi været helt klar over.

Det, vi har kritiseret, var, at NATO ikke var indrettet på at forsvare demokratiet. Og det ses jo alene af de lande, som har været medlem af NATO, f.eks. Grækenland under oberstjuntaen, Tyrkiet adskillige gange under militærdiktatur, men også med en ganske forfærdelig rekordliste, når det gælder overtrædelse af menneskerettigheder. Og vi husker jo også forsøget fra USA på at få det fascistiske styre i Portugal ind i NATO, som kun blev forhindret af et norsk veto.

Så nej, vil jeg sige til hr. Melchior, vi er helt overbevist om, at NATO har ønsket at forsvare Vestens interesser. Det, der har bekymret os noget mere, er sådan set spørgsmålet om demokratiet.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Hr. Melchior og andre af de borgerlige ordførere har en ubændig trang i dag til at diskutere forsvarsforlig. Nu er det jo ikke det, vi skal diskutere, og derfor bare den korte lakoniske bemærkning, at jeg også husker, at CD tidligere har sagt, at med SF lavede man aldrig nogen sinde en finanslovaftale. Det gjorde man så – det gjorde man så.

Jeg kommer til at tænke på, at . . . – nej, jeg tror, man skal vare sig for de store ord, for det kan jo godt være, at når jeg ser afstanden mellem det, hr. Hans Engell siger, og hvad regeringsudspillet er, så forekommer forskellen mig voldsomt stor.

Men det, jeg egentlig tog den korte bemærkning for, var: Nu står vi igen med en militær alliance, der ikke er vendt mod nogen efter eget udsagn. Kan hr. Melchior nævne ét eksempel på en historisk alliance nogen sinde i verdenshistorien, der ikke var en forsvarsalliance og ikke, ud fra en selvforståelse, var vendt mod nogen? Findes der sådan nogen historiske eksempler?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Ja, det sidste spørgsmål skulle vel ikke være så svært at besvare med et ja. Der var noget, der hed Aksemagterne i min barndom og ungdom. Det var da ikke nogen forsvarsalliance. Der var ikke nogen, der truede Tyskland med et angreb, der var ikke nogen, der truede Italien eller

Japan med et angreb. Men de indgik en alliance. Det var da ikke nogen forsvarsalliance, det gav sig heller ikke engang ud for at være det. Det var netop en aggressiv angrebsalliance både i ord og i handling. Så hr. Søvnal må læse om igen på historien.

Og så siger hr. Søvnal altså, at nå ja, man indgik jo også et finanslovforlig med SF en skønne dag. Ja, men hvis SF vil gå ind under ansvarets åg, så kan alt jo ske. Hvis SF drejer 180 grader på forsvarssagen, kan det selvfølgelig også ske. Men det er jo netop det, vi i dag har fået bevis for, at det er ikke det, der er ved at foregå.

Og så vil jeg give hr. Søren Søndergaard ret i, at NATO har da ikke eneret på at forsvare demokratiet. Det har jeg heller ikke påstået, og det er jo i og for sig samarbejdet med en tidligere diktaturstat også et eksempel på: at så snart der er andre, der vil være med, er de hjertelig velkomne.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Mit udgangspunkt i forhold til forligsdiskussionen var ikke et *hvis*, det var et *når*. Vi har jo lavet en aftale sammen, vil jeg sige til hr. Arne Melchior, CD og SF, om finansloven, en rigtig aftale, som vi understøttede begge parter, så det er ikke et *hvis*, det er et *når*. Det er ikke noget med, at hvis SF indgår under ansvarets åg. Det var dengang, vi i fællesskab, CD og SF, lavede en finanslovaftale. Og inden da havde der været et forløb, hvor CD havde fornægtet, at sådan noget nogen sinde kunne lade sig gøre.

Nu står vi så i en lignende situation, hvor CD siger, at det kan aldrig lade sig gøre – det kan aldrig lade sig gøre. Der siger jeg bare: Pas nu på, for det kan blive så lang en tilbagegang, når man er nødt til at trække ordene i sig igen.

Hvis nu hr. Hans Engell fortsætter den dér fuldstændig optonede måde at argumentere på med billeder tilbage fra tilbagetrækningen i Dybbøl i 1864 og fast forbliver i de dér højere luftlag, så kan det jo være nødvendigt at lave et forlig med nogle, der er lidt tættere på virkeligheden, f.eks. SF.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Det, der kalder mig herop, er venstrefløjens dybe bekymring for, hvordan Rusland måtte reagere på oprettelsen af dette korps.

Det, jeg synes er langt, langt vigtigere, er, at vi herved klart, håndfast manifesterer i forhold til de nye NATO-lande, at de er en del af den fælles sikkerhed, og at det ikke kun er mandsvejr, men at to nabolande, Tyskland og Danmark, er parat til at stille ressourcer til rådighed i en fredssituation gennem korps-hovedkvarteret og i en krise- og krigssituation gennem selve opstillingen af korpsset. Det er det, der er det afgørende.

Hr. Søren Søndergaard og hr. Villy Søvndal ser det fra Moskva. Jeg mener, at hr. Melchior ser det fra den rigtige side, og jeg vil blot understrege det, som Mette Skak i dag meget klogt siger til Politiken, hvis jeg må citere:

»Oprettelsen er i klar dansk sikkerhedspolitisk interesse, fordi det stabiliserer udviklingen i Polen, integrerer det gamle østblokland i NATO-samarbejdet og medvirker til at demokratisere den polske hær.«

Se, det er det afgørende, og ikke venstrefløjens Moskvafikserede bekymring for opstillingen af denne militære enhed.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Ja, et lille svar til hr. Søvndal.

Jeg beklager da, hvis jeg har sagt, at hvis man ville tage medansvar for finansloven, så kunne man komme med, for det ved vi jo, at det er sket en enkelt gang, to gange, ja, uha, det er en meget fin succes. Der skal meget mere til, før vi rigtig for alvor tror på det. Men når det sker, er vi jo netop åbne. Nej, nej, der er ikke noget at være bange for, vil jeg sige til hr. Søvndal. Når det sker, når det en sjælden gang sker, så er det da helt i orden.

Det var også det, jeg mener at jeg sagde, at da man gik ind under ansvarets åg, kunne man komme med, og hvis man ville gøre det, så kunne det også ske på forsvarrets område, men vi har jo netop i dag i to taler fået bevis for, at det ikke er ved at ske. Derfor drog jeg den konklusion, jeg gjorde.

Så skal jeg dog bare lige hovere lidt. Denne her skose om, at alle alliancer på militærområdet altid har været, kaldt sig eller hvad, forsvarsalliancer, den fik jeg punkteret. Det ville klæde hr. Søvndal at sige, han kom til at tage fejl.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det er jo besværligt at etablere hukommelsen, synes jeg, i forhold til, hvad vi faktisk har bedrevet sammen, CD og SF. Det kan jo skyldes, at det er en tung gang for hr. Arne Melchior at måtte erkende, at vi to gange inden for de sidste 3 år har lavet finanslovforlig sammen.

Det er i øvrigt ikke SF's indtryk, at vi gik under ansvarets tunge åg og måtte fornægte de standpunkter, vi havde, for at lave et forlig. Vi var meget glade for de aftaler, vi lavede. Så det vil jeg godt kvittere for over for hr. Arne Melchior. Det gør vi gerne igen.

Så vil jeg sige med hensyn til en defensiv natur, at uanset hvor lang tid man argumenterer, forekommer det så ikke hr. Arne Melchior at være et underligt svar på den kolde krigs opmærksomhed, på Warszawapagtens opløsning, på demokratiseringen i østlandene – Rusland er også et demokratisk land – på Tysklands genforening, at man strækker et korps helt frem til den russiske grænse?

Kan hr. Arne Melchior end ikke forstå, hvorfor det er bekymrende set fra et russisk standpunkt? Ikke fordi russerne skal bestemme dansk udenrigspolitik, men fordi vi ikke kan lave en europæisk fred, der ikke også inkluderer Rusland.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil godt sige, at jeg føler mig jo som den rene duks, når jeg hører hr. Hans Engells indlæg, som man vel kan sige strækker forretningsordenen til det alleryderste.

Derfor vil jeg godt spørge hr. Arne Melchior, om et langt liv ikke har lært hr. Arne Melchior, at sikkerhedspolitik også handler om fornuft, og at det ikke nødvendigvis er fornuftigt altid at udvælge en måde at lave sikkerhedspolitik på, der fører til, at man kommer i konflikt med de fleste mulige.

Mere konkret: Synes hr. Arne Melchior ikke – modsat hr. Hans Engell – at der kan være et problem i, at en provokation mod Rusland lige præcis vil give vind i sejlene til de mest nationalistiske kræfter i Rusland, som vi alle ønsker at inddæmme og give så lidt indflydelse som muligt, og at en provokation mod Rusland kan svække de demokratiske kræfter i Rusland, som vi forhåbentlig alle sammen ønsker skal vinde fremgang, og at det netop i Rusland er de de-

mokratiske kræfters fremgang, som på længere sigt giver os sikkerheden i Europa?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jo da, selvfølgelig har sikkerhed noget med fornuft at gøre. Det har de fleste af livets dispositioner. Men det er jo bare lidt vanskeligt at blive enige om, hvordan man bedst sikrer sin sikkerhed, og hvordan man bedst er mest muligt fornuftig.

Jeg vil hævde som svar på begge de korte bemærkninger her sidst, at der i den traktat, som vi skal ratificere ved det foreliggende beslutningsforslag, ikke indgår nogen som helst fjendtlig handling over for Rusland. Absolut ikke. Vi kan jo ikke pludselig optage hele verden i NATO. Fremskridt må netop tages skridt for skridt, og det, vi vedtager som følge af behandlingen i dag, vil være et klart fremskridt for Europas ro og tryghed og sikkerhed.

Det er altså ingen trussel, og det er ikke vendt imod det Rusland, vi kender i dag. Og jeg er ikke enig i – men der er det altså et spørgsmål om, hvordan man er fornuftig, og hvordan det her skal udmøntes – at vi ved denne handling her på nogen måde provokerer uønskede kræfter i Rusland.

Hvad de uønskede kræfter er, kan vi nok nemt blive enige om, men jeg er altså ikke enig i, at denne pagt her på nogen måde udfordrer kræfter i Rusland. Og når vi ser de sidste 4-5 år tilbage, hvordan Rusland vendte sig imod en udvidelse af NATO og truede med altting, og hvordan de faldt ned og indgik i et samarbejde for fred og alt det dér, så synes jeg, der er belæg for at sige, at dette er en logisk og naturlig og nødvendig udvikling, som også vil blive forstået i alle demokratiske kredse i Rusland.

Jørgen Estrup (RV):

Nogle gange skal man jo begynde med konklusionen, ikke mindst hvis der er gået en lang proces og i et vist omfang også debat forud, og det er der i denne sag.

Derfor vil jeg gerne starte med konklusionen, som er, at Det Radikale Venstre støtter beslutningsforslaget og dermed altså et dansk bidrag på divisionsniveau til Multinational Corps Northeast, MNCNE. Det er en del af regeringens udspil til et forsvarsforlig, og det skal selvfølgelig derfor også ses i en større sammenhæng end blot som et beslutningsforslag og en tilslutning til en konvention.

Men derefter vil jeg så også godt føje til, at der skal ikke lægges skjul på, at vi har haft betænkeligheder fra radikal side, og det vil formentlig også være omsonst at skjule det, eftersom det fremgår af den særudtalelse, som blev knyttet til Forsvarskommissionens beretning.

Jeg og Det Radikale Venstre har hele tiden været for, at vi etablerede et samarbejde, et militært samarbejde, med Polen, når Polen var blevet medlem af NATO-alliancen.

Det er der mange gode grunde til. Det er en sikkerhed mod det, man kunne kalde renationalisering af forsvaret i de enkelte østeuropæiske lande. Det er en af hovedgrundene til NATO-medlemskabet, grunden til, at vi har hilst det velkommen. Men det er også en sikkerhed for at få den integration af Polen i den alliance, som vi er medlem af, og som har nogle helt afgørende muligheder for at bygge bro sikkerhedspolitisk i Europa. Derfor er det en styrkelse af den indirekte sikkerhed, som er et meget væsentligt element i den sikkerhedspolitik, som Danmark bør føre i øjeblikket.

Men den hovedtanke, vi har haft, og som vi i et vist omfang stadig væk har, men hvor vi nu altså har tilsluttet os det udspil, som kommer fra regeringen, går selvfølgelig på, at man her med oprettelsen af korpset binder ganske mange ressourcer i en mobiliseringsstyrke, som ikke umiddelbart tjener noget klart formål, i hvert fald ikke i de kommende ti års tid, hvor der er enighed om, jf. Forsvarskommissionens beretning, at der ikke er nogen trussel af konventionel art mod dansk territorium.

Divisionsniveauet beslægtter ressourcer, som efter vores opfattelse kunne bruges bedre i forbindelse med aktuel konfliktløsning og kunne f.eks. have indgået i en styrkelse af Den Internationale Brigade og dermed have været et godt dansk bidrag til den konfliktløsning, som alle efterlyser i øjeblikket på europæisk niveau.

Der er et særligt problem, som i og for sig ikke er opstået med dette korps, men det er første gang, Folketinget får lejlighed til at beskæftige sig med det. Og det vil jeg godt nævne i denne sammenhæng.

Det har selvfølgelig at gøre med den forpligtelse, man pålægger hjemsendte værnepligtige i forbindelse med at oprette et korps af denne type, men som altså allerede også lå i det danske korps, nemlig forpligtelsen til i givet fald at blive udsendt i tilfælde af krise eller krig til et sted i det nordlige Europa, altså uspecificeret i overensstemmelse med NATO-strategien med

noget, der kan karakteriseres som nord for Alperne og vest for Ural.

Jeg tror ikke, der er mange ude omkring i de små danske hjem, der er klar over, at det faktisk er det, man påtager sig, når man har været værnepligtig og fortsat står i mobiliseringsstyrken. Det har været gældende siden NATO's ny strategi; det har mig bekendt aldrig været behandlet i Folketinget. Dette er en god anledning til at tage den debat op. Det har vi tænkt os at gøre også fremover fra radikal side.

Det aktualiserer efter min opfattelse urimelige konsekvenser af tvangsudskrivningen til værnepligt. Det er oplagt, tror jeg – og der er ikke nogen, der mig bekendt har sagt andet – at i forbindelse med udsendelse til løbende internationale konflikter kunne man ikke drømme om at bruge hjemsendte værnepligtige. Vi lægger altid vægt på frivilligheden.

Men når det altså kommer til krise eller krig, så kan man forestille sig hvad som helst; man skal forsvare fædrelandet et eller andet sted i det nordlige Europa. Det er den udmøntning, der ligger af § 81 i grundloven. Det er en yderligere anledning til, efter vores opfattelse, at diskutere og i sidste ende forhåbentlig ende på en suspension af værnepligten og overgang til frivillig værneret.

Jeg synes, der er grund til at understrege, at forsvarsvilje ikke kun er noget, der drejer sig om pligt og disciplin; det er i høj grad noget, der også forudsætter motivation. Derfor tror jeg, at vi i Danmark har brug for at diskutere, hvordan vi bedst sikrer forsvarsviljen. Det tror jeg man gør gennem et system med frivillighed og værneret.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Nu startede hr. Jørgen Estrup med den konklusion, at Det Radikale Venstre støtter forslaget. Og det mener jeg var en meget klog disposition af hr. Jørgen Estrup, idet resten af indlægget jo stort set talte imod gennemførelsen af det her forslag. Så jeg må komplimentere hr. Estrup for, at han her valgte taktisk at håndtere det rigtigt.

Nu er det jo, som hr. Estrup siger, ikke nogen overraskelse for os andre, at Det Radikale Venstre har sit helt eget synspunkt, når det gælder oprettelsen af dette korps. Det fremgår, som hr. Estrup sagde, af partiets bidrag til Forsvarskommissionen betænkning.

Men jeg må da sige, at ét er, hvad man skriver i Forsvarskommissionens betænkning, no-

get andet er, hvad der siges her i forbindelse med behandlingen af forslaget.

Jeg vil derfor gerne spørge hr. Estrup, om Det Radikale Venstre har betinget sig i forbindelse med gennemførelsen af dette forslag, at den socialdemokratiske regeringspartner og forsvarsministeren er indstillet på den ændring af personelloven, for så vidt angår de værnepligtige, som hr. Estrup her peger på? For det må jo siges at være en væsentlig ændring i forudsætningerne, når vi taler om gennemførelsen af forslaget.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Hr. Estrup knyttede – sådan opfattede jeg det – sin ændrede holdning til beslutningsforslaget sammen med, at nu er det en del af forsvarsudspillet.

Jeg vil godt undre mig lidt over, vil jeg sige til hr. Estrup, at vi siden sidste forår, også hr. Estrup, af forsvarsministeren og i øvrigt også i Udenrigspolitisk Nævn af udenrigsministeren er blevet orienteret løbende om, at det var regeringens hensigt at fremsætte det her forslag.

Jeg har aldrig nogen sinde hørt hr. Estrup sige et ord til det. Det er det første. Og hvorfor ikke?

Så vil jeg spørge, om hr. Estrup vil redegøre for, hvilke økonomiske elementer i oprettelsen af korpet det er, der influerer på den elendige budgetramme, som regeringen har spillet ud med, en dybt uansvarlig ramme for forsvarets fremtid. Kunne vi ikke få en forklaring på, når nu hr. Estrup kobler dette beslutningsforslag sammen med forsvarsudspillet, på hvilken måde det så influerer på den økonomiske ramme og i øvrigt på hærens struktur?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Estrup fik benyttet udtrykket »tvangsudskrivning til forsvaret«. Jeg har aldrig hørt hr. Estrup eller andre Radikale tale om tvangen til at betale skat eller tvangen til at holde færdselsreglerne og de mange andre love, som dette hus vedtager, og som altså er i kraft. Men når det gælder forsvaret, så er det pludselig tvang.

Det viser i virkeligheden Det Radikale Venstres foragt for det, der hedder et ordentligt, et troværdigt forsvar.

Jeg er meget bedrøvet over, at et regeringspartis ordfører kan bruge dette udtryk, som man ikke bruger om nogen anden lov – love,

som hr. Estrup selv er medansvarlig for, herunder grundloven, som han har lovet at holde ved sin underskrift.

Og så skal jeg endelig gøre opmærksom på, at fædrelandets forsvar ikke nødvendigvis slutter ved vores fysiske grænser.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Til hr. Engel blot den oplysning: Nej, der er ikke nogen aftale om en sådan ændring af personelloven. Der er på det her område ikke enighed mellem de to regeringspartier, og det må vi så tage til efterretning hver især, tror jeg. Sådan er det.

Og så til hr. Jensby: Hr. Jensby har siddet i Forsvarskommissionen, så der er jo ikke nogen af de her ting, der kommer bag på hr. Jensby. Jeg tror også, at hr. Jensby vil kunne mindes, at vi havde en diskussion her før sommerferien, hvor også nogle af de her ting blev taget op og der blev fremsat et klart ønske om, at Forsvarskommissionen nu skulle have lejlighed til ubundet at gå ned i den problemstilling, som drejer sig om det trilaterale korps.

Hvad angår økonomien, vil jeg foreslå, at hr. Jensby bladrer lidt om i Forsvarskommissionens bilagsbind og finder det notat, som blev sendt fra Hærens Konstabel- og Korporalforening til Forsvarskommissionen. Så vil man se en række af de argumenter, som jeg har fremført, bl.a. om økonomien. Det vil måske hjælpe på forståelsen.

Endelig til hr. Melchior: Ja, jeg kan godt forstå, hr. Melchior med de synspunkter, han har, svinger sig følelsesmæssigt op. Jeg har ikke noget imod at sige, at skat også har noget med tvang at gøre, men det, jeg understregede, og som jeg tror hr. Melchior lukkede ørerne for, var ordet motivation. Der er i høj grad motivation for at betale skat, men hvis man vil gøre noget for forsvarsviljen, så skal man sørge for, at de, der skal bære byrden, også forstår, hvorfor de skal bære den. Den motivation tror jeg at hr. Melchior vil savne, når han går ud og snakker med unge mennesker i dag. Det er der, problemet ligger.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, at der var mange gode indvendinger fra hr. Estrups side i forhold til det forslag, vi behandler i dag.

Men der var en ting, jeg ikke forstod, og det var den argumentation, som hr. Estrup kørte omkring henholdsvis professionelle soldater og værnepligtige soldater. Kan hr. Estrup virkelig forestille sig, at vi i Danmark sender professionelle soldater ud i et forsvar af Danmark i en situation, hvor der, hvis vi havde haft værnepligt, ikke ville være motivation for det?

Hvis hr. Estrup forestiller sig det, har hr. Estrup så ikke i virkeligheden leveret det mest afgørende slag mod ideen om en professionel hær, nemlig den idé, at en professionel hær kan sættes til at gøre ting, som befolkningen ikke kunne drømme om at gøre?

Jeg synes, det var et meget dårligt argument mod det forslag, der ligger her. Jeg synes, at det var et meget dårligt argument for en professionel hær.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes, at hr. Estrup holdt en meget overvejet tale. Det vil jeg godt kvittere for. Det, der bringer mig op, er en kort bemærkning til hr. Estrup.

Utak er som bekendt tit verdens løn, men forekommer det alligevel ikke underligt for hr. Estrup, når hr. Jensby anvender en sprogbrug, der hedder »den elendige økonomiske ramme«? Vil hr. Estrup godt bekræfte, at det, der er tale om, er at beskære forsvarsbudgetterne med 5 pct – med 5 pct. – i det udspil, regeringen har forelagt? Er det efter hr. Estrups opfattelse virkelig rimeligt at betegne det som en elendig økonomisk ramme?

Det andet spørgsmål, jeg vil stille hr. Estrup, er: Er det ikke rigtigt, at udgangspunktet for Danmark er, at vi er det land, der målt i dollar pr. indbygger bidrager fjerdemest som NATO-land, og at vi efter de her beskæringer vil ligge på en femteplads, og at det yderligere understreger, at det ikke er rimeligt at anvende en karakteristik, der hedder »en elendig økonomisk ramme«?

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Hr. Estrup oplyste, at der ikke imellem Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre ligger nogen aftale om, at personelloven skal ændres. Det hilser jeg med tilfredshed, og jeg vil derfor godt bede ministeren bekræfte, at han ikke agter at gennemføre en sådan ændring, når nu ministeren får lejlighed til at svare.

Hr. Estrup kan bedst lide en professionel hær og er ikke meget for værnepligten. Jeg har dybest set altid følt, at det var helt uforståeligt, at Det Radikale Venstre har den holdning, at man vælger det professionelle militær frem for en styrke, der i princippet er båret af alle. Og jeg vil godt understrege for hr. Estrup, at vi jo i Forsvarskommissionen har skrevet, at det er kommissionens opfattelse, at den danske værnepligtsbaserede hær ikke kan erstattes af en professionel hær, uden at ressourceforbruget vil stige væsentligt.

Hr. Estrup har en pointe, som jeg, uden at jeg vil misforstås, ikke er helt uenig med ham i, nemlig at han siger: Vi placerer med denne beslutning over 20.000 mand i et bestemt geografisk område.

Vores synspunkt er så, at når vi vælger den disposition, betyder det jo, at så er der bestemt grænser for, hvordan man kan udtynde lokalforsvar, hjemmeværn og andre af forsvarets enheder.

Derfor vil jeg spørge hr. Estrup: Er han ikke bekymret for den udtynding, der så sker ved regeringens forslag på andre områder? Er han ikke bekymret for den nedsættelse af værnepligtstiden, der gør de værnepligtige endnu ringere i stand til at løse opgaven, som regeringens forslag indebærer?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Både hr. Søren Søndergaard og hr. Hans Engell vælger åbenbart at fortolke det, jeg sagde, som om Det Radikale Venstre går ind for en professionel hær. Det gør vi ikke, og hvis man ellers har fulgt med i Forsvarskommissionens arbejde, vil man vide, at det heller aldrig har været det, jeg har sagt.

Det, vi går ind for, er, at man afskaffer den tvangsudskrivning, undskyld, hr. Melchior, af 2.000-3.000 unge mennesker i dag, som totalt har manglet motivation for det, de er blevet udskrevet til, og i stedet går over til værneret.

Det dér med frivillighed er ikke en professionel hær, og derfor giver det også mening i forhold til de opgaver, der skal løses. Jeg deler ikke hr. Søren Søndergaards opfattelse af, at korpset som sådan er forkert. Jeg mener, at det er på et forkert styrkeniveau, at man binder for mange ressourcer, men jeg mener, at samarbejdet er fornuftigt nok. Det har jeg bestemt ingen indvendinger imod.

Til hr. Villy Søvnald vil jeg så blot sige, at jeg jo klart kan bekræfte, at dette drejer sig om en nedskæring i størrelsesordenen 5 pct. Jeg tror, der er andre statsinstitutioner, som vil være opmærksom på, at det har de også været ude for indtil flere gange. Jeg har aldrig hørt nogen af de partier, som nu brokker sig ganske voldsomt, sige, at det var fuldstændig urimeligt og uhørt og uholdbart.

Danmark holder fortsat et pænt niveau med hensyn til forsvarsudgifternes højde, men det er jo ikke det, det drejer sig om, og det synes jeg nogle af de herrer skulle begynde at overveje. Det, det drejer sig om, er, hvad vi får for pengene, og det er også et svar til hr. Hans Engell.

Jeg er ikke bange for udtynding af nærforsvaret, men jeg er bange for, at vi ikke gør nok for at løfte de byrder i Europa, som vi bør løfte, og er aktive nok for at kunne deltage i konfliktløsning. Der ligger problemet, og det er der, konservatismen på forsvarsområdet efter min mening forhindrer fornuftige løsninger.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Jeg spurgte om et klart svar på sammenkoblingen mellem forsvarets udspil, som det ligger nu, og så De Radikales ændrede holdning og sammenkoblingen mellem korpset her og forsvarsudspillet. Det fik jeg jo ikke noget svar på. Der blev henvist til et bilag i Forsvarskommissionens betænkning, hvor Hærens Konstabel- og Korporalforening har udtalt sig. Det er jo ikke det svar, jeg efterlyser.

Nu kommer spørgsmålet en gang mere: Hvilken økonomisk rolle spiller korpsets oprettelse ind på den, jeg gentager, elendige, ufor-svarlige ramme, man har udstukket for forsvaret i de kommende år? Det er det, jeg efterlyser et svar på.

For det andet vil jeg gerne høre: Stemte hr. Estrup eller hans parti i Finansudvalget imod aktstykket om de afrundede 32 mio. kr. til korpsets oprettelse, til renovering af bygningerne? Stemte De Radikale imod? Da det aktstykke blev tiltrådt i Finansudvalget den 17. juni 1998, var Forsvarskommissionen hverken halvt eller helt færdig.

Og for det tredje: Stemte hr. Estrups parti og hr. Estrup imod SF's beslutningsforslag, B 39, som blev førstebehandlet her i Tinget den 2. juni 1998?

Der er jo overhovedet ingen konsekvens i det, hr. Estrup siger, hvis ikke der bliver sagt:

Vi stemte imod aktstykket, og vi stemte for SF's beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg drister mig til at foreslå, at hr. Estrups tale her i dag skal være tvangslæsning for den socialdemokratiske gruppes medlemmer, så man får et klart indtryk af, hvor forbeholden regeringspartneren er over for regeringens egne forslag.

Og så sagde hr. Estrup til mig, at det, det går ud på, er motivation. Det kan jeg da kun være enig i. Men der lå i hr. Estrups udtalelser en klar anklage mod, at det er blevet forsømt, og det bekræfter hr. Estrup nu ved at nikke. Er det en anklage mod vores forsvarsminister, som er i tætteste samarbejde med Det Radikale Venstre? Det må det jo være.

Det Radikale Venstre har jo også siddet med i forsvarsforligsforshandlingerne, også de opfølgende, år efter år, nu i mindst 12 eller 16 år. Hvor har hr. Estrups indsats været?

Jeg hævder, at der ikke mangler noget på motivationssiden. De soldater, officerer og værnepligtige, jeg taler med, føler sig i høj grad motiveret. Jeg synes ikke, hr. Estrup kan være bekendt at stå her og slynge sin egen forsvarsminister og min forsvarsminister denne beskyldning i hovedet.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Hr. Estrups tale skal være tvangslæsning for den socialdemokratiske folketingsgruppe, sagde hr. Melchior. Så ond plejer hr. Melchior ikke at være.

De tal, som hr. Estrup fremfører om forsvarsbudgettet, hænger jo fuldstændig ude i de blå tåger. Hvis man ser på de engangsudgifter, regeringen har regnet ind i sit udspil, hvis man ser på, hvilke udgifter man foreslår skal afholdes af forsvarsbudgettet, som i andre lande afholdes udenfor, er den besparelse, regeringen jo foreslår, i hvert fald det dobbelte – i hvert fald det dobbelte – af det, man har præsenteret i udspillet.

Men jeg vil godt holde fast i det, hr. Estrup var inde på om placering af de nogle og tyve tusind mand i Polen. En stor styrke, siger hr. Estrup, og han er bekymret for, hvilke konsekvenser det får for vores muligheder for at deltage i fredsstøttende, fredsbevarende operationer andre steder. Men jeg vil da gerne spørge

hr. Estrup: Hvorfor er Det Radikale Venstre så ikke indstillet på, at vi kan fastholde et forsvar i større dimension end det, regeringen har spillet ud med? Det er da naturligt, når man ønsker de 20.000 mand til Polen og også ønsker andre fredsbevarende operationer, at vi så har et forsvar, der er større end det, hr. Estrup selv har været med til at foreslå.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Nu ville det jo være meget fjernt at beskyldte hr. Jensby for at have en kort hukommelse, men på den anden side ville det være smart, tror jeg, hvis hr. Jensby læste debatten fra juni måned omkring det pågældende aktstykke en gang til.

Hr. Jensby vil måske kunne huske, at der var en diskussion om metodefrihed for regeringen. Det var lidt mærkeligt, at man kom og søgte bevillinger til et hovedkvarters oprettelse, før man i og for sig havde diskuteret selve indholdet. Det blev forsvaret og støttet af mig, fordi jeg henviste til metodefriheden, og at man ville vende tilbage til Folketinget. Det er det, man gør nu, og derfor er det i dag, vi får debatten. Så prøv en gang at læse på det, så tror jeg, det bliver lidt klarere.

Og så blot omkring økonomien: Jamen det er jo oplagt, og det er også til hr. Engell, at når man beslaglægger ressourcer i forbindelse med en mobiliseringsstyrke af det omfang, der her er tale om – nu er det altså ikke 22.000, men 18.000, det drejer sig om, så det er ikke helt så slemt, som det kunne lyde – så er der jo nogle andre muligheder, man må give afkald på.

Jeg har altså den opfattelse, som jeg tror at en del virksomhedsledere ude omkring ville støtte mig i, at hvis nogle opgaver er blevet mindre presserende, eventuelt direkte er faldet væk, skal man ikke afsætte ressourcer til at løse dem. Det synes jeg egentlig også gælder for forsvaret, og jeg ville være glad for, hvis også man fra konservativ side i højere grad ville lægge sig det på sinde.

Så endelig til hr. Melchior: Jamen jeg har ikke noget imod, at mine taler bliver læst op stort set overalt, også i CD's gruppe, for min skyld meget gerne, men spørgsmålet om motivation er og bliver det afgørende.

Det er ikke en kritik af den nuværende forsvarsminister, men det er en kritik af det system, som ingen åbenbart vil gøre noget ved, og jeg kan ikke forstå, at hr. Melchior i den grad er i stand til at putte gultæpper i sine øregange,

så han ikke kan lytte sig til, hvad de værnepligtiges talsmænd siger. Der har været rig lejlighed til det, det har været skrevet i aviserne, det har været sagt på talsmandsmøder. Prøv nu en gang at lytte.

Formanden:

Hr. Melchior for sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Nu gentog hr. Estrup jo sin anklage om, at forsvarsministeren, regeringen med et antal radikale ministre nu igennem 6 år, forsvarlets ledelse og i øvrigt vi alle sammen ikke sørger for at skabe tilstrækkelig motivation. Det må da være en anklage, der først og fremmest rammer forsvarsministeren.

Det kan da ikke bare være sådan skudt ud i den blå luft. Der er da nogen, der står med ansvaret for, at det, som hr. Estrup siger mangler, ikke sker. Det synes jeg er nødvendigt at nagle fast og bebrejde hr. Estrup.

Jeg kan så more mig indvendig, fordi det sætter splid imellem hr. Estrups synspunkter og sikkert regeringens og forsvarsministerens, men det er da uhørt og uset, at man kan bebrejde sin egen minister på den måde, uden at han egentlig har nogen ret god chance for at forsvare sig.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg vil spørge hr. Estrup, om hr. Estrup ikke kan bruge følgende eksempel til at forklare hr. Melchior, hvorfor det kan være ganske besværligt at tvinge folk til noget, man ikke bryder sig om. Det er jo det, der er tale om her.

Hvis nu man forestiller sig det eksempel, at hr. Melchior blev tvangsindskrevet til at være gruppe medlem hos De Radikale og skulle under Jørgen Estrups regimente, kunne man så ikke godt forestille sig, at hr. Melchior ville optræde i Folketingssalen med væsentlig mindre lyst til arbejdet end nu?

Formanden:

Debatten har jo indimellem tilbøjelighed til at antage en ret så generel karakter. Jeg henstiller til ordførerne, at man i rimeligt omfang holder sig til det, sagen egentlig drejer sig om.

Ønsker hr. Estrup ordet?

Så skal jeg efter aftale give ordet til hr. Jann Sjørnsen som ordfører.

Jann Sjørnsen (KRF):

Indledningsvis vil jeg godt takke ordførerne for Enhedslisten og Fremskridtspartiet for, at jeg kan få lov til at komme før dem i talerækken, da jeg har andre gøremål.

I forhold til diskussionerne, der just har været om, hvorvidt ordførertalerne for debatten her i dag skal cirkulere i diverse folketingsgrupper, vil jeg blot give mit besyv med her og sige, at det forekommer måske, at der ikke er så meget nyt under solen, at det skulle være nødvendigt.

Men bortset fra det vil jeg godt give Kristeligt Folkepartis klare tilslutning til det beslutningsforslag, som regeringen her har lagt frem. Vi ser beslutningsforslaget i forlængelse af den udvidelse, der er sket af kredsen af medlemmer i NATO, hvor Polen, Ungarn og Tjekkiet jo nu er blevet medlemmer.

Det er en udvidelse, som også må få praktiske konsekvenser, og som også må få de konsekvenser, at de gamle alliancepartnere aktivt søger at inddrage de nye alliancepartnere i samarbejdet. Her finder vi fra Kristeligt Folkepartis side, at det dansk-tysk-polske korps helt klart bidrager til det og er overordentlig vigtigt i forhold til at inddrage Polen i NATO-samarbejdet og også i det integrerede samarbejde, som altså allerede i dag eksisterer mellem Tyskland og Danmark, og som det er helt naturligt at Polen også bliver en aktiv deltager i.

Jeg vil også godt sige, at det jo er en ny opgave, der tilføres forsvaret som sådan, og som flere ordførere har været inde på, har det selvfølgelig også relationer til de forhandlinger, der nu er gået i gang om et nyt forsvarsforlig.

Jeg skal blot i al stilfærdighed pege på, at der jo ingen tvivl er om, at de stadig flere opgaver, der bliver tillagt dansk forsvaret, også i relation til det nye korps, har betydning for Kristeligt Folkepartis stillingtagen, også til et nyt forsvarsforlig.

Det er ikke kun et spørgsmål om, som hr. Jørgen Estrup vist var inde på tidligere, hvad vi får for pengene. Det er selvfølgelig væsentligt nok, men det er også et spørgsmål om, hvor langt rækker de penge, som rent faktisk afsættes. Der er det som bekendt Kristeligt Folkepartis opfattelse, at de penge, som regeringen umiddelbart har tænkt sig at afsætte, ikke rækker langt nok, heller ikke i forhold til de internationale forpligtelser, som vi allerede har påtaget os, og som vi også i fremtiden kunne tænkes at skulle påtage os.

Men med disse ord vil jeg godt give Kristeligt Folkepartis klare tilslutning til det beslutningsforslag, som regeringen har til behandling i dag.

Søren Søndergaard (EL):

Hvad skal NATO og Europa med et korps på 60.000 soldater til et kollektivt forsvar? Det første spørgsmål er selvfølgelig: Forsvar i forhold til hvem?

I Forsvarskommissionens rapport, som blev offentliggjort for få måneder siden, fremgår det, at der ikke inden for en overskuelig periode eksisterer nogen konventionel trussel mod Danmark, og at Danmark og i øvrigt også Europa sikkerhedspolitisk befinder sig i den bedst tænkelige situation.

Derfor giver oprettelsen af det her korps kun militær og politisk logik, hvis det anskues som et NATO-forsøg på at udnytte Sovjets og Warszawapagtens opløsning til at udvide den vestlige indflydelse i Central- og Østeuropa. Efter vores opfattelse er der derfor tale om en fortsættelse af den traditionelle blokpolitiske tænkning.

Resultatet af det er naturligvis en udfordring af Rusland, og det er jo en fuldstændig gratis omgang i øjeblikket. Rusland er svagt politisk, økonomisk og militært, men vi mener også, det er en meget kortsigtet politik, en politik, som ikke tager hul på den nødvendige opgave at udforme en reel sikkerhedspolitik for hele Europa for det næste århundrede, en politik, som bygger på konfliktforebyggelse, på penge til at løse de mange sociale, økonomiske og politiske problemer, som ellers ofte ender med at akkumulere konflikter, som sætter militær indgriben på dagsordenen som den sidste mulighed.

Dermed gentages århundredets ellers dyrt betalte fejl, og der lægges gift for perspektivrige afrustningsinitiativer og en fælles europæisk sikkerhedspolitik som et alternativ til den kolde krigs militære blokke.

I bemærkningerne til forslaget står der på side 16, at korpset indebærer et politisk og styrkemæssigt tilsagn i forhold til forpligtelsen i atlantpagtens artikel 5 om kollektivt forsvar. Men bortset fra denne henvisning kan korpset bruges i NATO's krisestyring politik. Det betyder, at dette korps skal bruges i fremtidige konflikt-situationer, som NATO beslutter at gå ind i.

Når man i den forbindelse tænker på, hvad NATO har besluttet hen over hovedet på f.eks. FN, så synes vi faktisk, det er en ret alvorlig

sag. Kan man se frem til eller tilbage til, at et Østersøkorps i Østeuropa, i Mellemøsten, i Afrika og andre steder intervenserer, hvor såkaldte europæiske interesser er truet?

Når man så sætter oprettelsen af dette korps i relation til den aktuelle danske debat om forsvarsudgifterne, er det efter vores opfattelse et oplagt område for nedskæringer. For hvis det kun drejer sig om forsvaret af Danmark, så er korpset overflødig. Anderledes forholder det sig, hvis det drejer sig om oprustning for at sikre Vestens strategiske interesser med militære midler. Det er legitimt at arbejde for det, men så synes vi, man skal sige det ligeud.

Nu har behandlingen af det her forslag jo lidt karakter af et gummistempel, i og med at der jo allerede er sket en tilslutning på regeringens vegne den 5. september i Stettin. Men det skal ikke afholde Enhedslisten fra at stemme imod; da vi som sagt mener, denne aftale ikke alene er unødvendig og kostbar, men også at den lægger gift for en offensiv nedrustnings- og sikkerhedspolitik, som der mere og mere er behov for, især når man ser på den meget negative udvikling i Rusland.

Vi ved udmærket, at vi med det standpunkt går imod strømmen. Det lever vi sådan set udmærket med, for som bekendt er det jo kun døde fisk, som flyder med strømmen.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

I 1949 fik vi NATO. Det fik vi, fordi der havde været en situation i Europa, som gjorde, at det var nødvendigt, at nogle lande begyndte at stå sammen om sikkerheden. Det er vi så nogle, der har været stolte af siden og stadig væk er, og derfor er vi også stolte af en udvidelse.

Men jeg bliver nødt til at spørge hr. Søren Søndergaard, om forskellen på os, der er stolte af NATO, og Enhedslisten egentlig ikke er, at Enhedslisten her i Folketinget bare taler sagen for nogle negative generaler i Dumaen, og at vi er nogle, der taler NATO's sag, og at det egentlig er det, der er forskellen.

Var det ikke nemmere at sige det i stedet for at komme med en indviklet tale heroppefra?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Dansk Folkepartis ordfører er stolt af medlemskabet af klubben med de græske torturbøddler, oberstjuntaen, de tyrkiske militærjuntaer, og det

er så Dansk Folkepartis valg at være stolt af den klub. Det er vi ikke.

Nej, vi taler ikke nogen russiske generalers sag. Det er jo netop det, der er pointen, og det er jo netop det, som Dansk Folkeparti burde forstå. Det, der er den afgørende opgave for fred og sikkerhed i Europa, er, at det er de demokratiske kræfter i Rusland, som vinder, og ikke generalerne. Derfor er vores hovedopgave at finde frem til, hvordan vi sikrer, at Rusland – ikke vedbliver, for det er et meget skrøbeligt demokrati og på mange måder overhovedet ikke et demokrati – men udvikler sig til et demokrati, hvor generalerne og militæret ikke har indflydelse.

Det er den afgørende opgave, når vi snakker sikkerhedspolitik, og det er derfor, vi selvfølgelig også kigger på, hvordan de ting, vi gør, påvirker udviklingen i Rusland i kampen mellem de demokratiske kræfter og de nationalistiske kræfter, bl.a. i militæret, som for alt i verden skal stoppes.

Tom Behnke (FP):

Indledningsvis føler jeg anledning til at understrege, at Fremskridtspartiet heller ikke føler, at regeringens udspil i de pågående forsvarsforligshandlinger er alt for spiseligt, men da de forhandlinger jo kører sideløbende med behandlingen af det her forslag, skal jeg afholde mig fra at gå yderligere ind i forsvarsforligshandlingerne og Fremskridtspartiets holdning til det.

I modsætning til SF og Enhedslisten finder vi i Fremskridtspartiet, at det var en glædens dag, da Muren faldt, og vi er i Fremskridtspartiet stadig glade for, at Muren er faldet, og vi er glade for, at Europa på den måde har kunnet udvide sig.

Vi er af den overbevisning, at NATO har sikret både freden, sikkerheden og friheden for Europa igennem mere end 50 år. En så stærk organisation, der har kunnet sikre freden, sikkerheden og friheden, skal man lede meget længe efter.

Vi finder i Fremskridtspartiet, det er hensigtsmæssigt, at NATO bliver udvidet nu med de lande, som ønsker at komme med, og som man efter grundig overvejelse beslutter sig for at tage med ind under NATO-paraplyen. Det synes vi er ganske fortræffeligt, således at den fred, sikkerhed og frihed, som NATO har sikret i mere end 50 år for Europa, bliver udvidet til

også at omfatte flere lande. I dette tilfælde taler vi om Polen.

Vi er også af den opfattelse i Fremskridtspartiet, at oprettelsen af dette korps er en øgning af den danske sikkerhed, sikkerheden for Danmarks selvstændighed og frihed, og derfor støtter vi naturligvis forslaget.

Man kan jo sige, at med oprettelsen af det dansk-tysk-polske korps er vi i den situation, at Danmark ligger godt i læ. Mod nord ligger vi i læ af Norge, mod vest ligger vi i læ af England, mod syd ligger vi i læ af Tyskland, og nu mod øst ligger vi i læ af Polen. Det er jo en ganske unik og behagelig situation at komme i, at vi på den måde ikke længere er en randstat i NATO, men at vi trænger os længere ind mod midten og nyder beskyttelse af de lande, der ligger omkring os. Det kan vi kun hilse med tilfredshed og hilse velkommen, og derfor støtter vi naturligvis beslutningsforslaget.

Afslutningsvis kan jeg ikke undlade at komme med den bemærkning, at vi i Fremskridtspartiet også med tilfredshed ser, at både Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre på denne måde fuldstændigt cementerer, at den periode, der har været med fodnotepolitikken, alle forbeholdene over for NATO, nu er det slut. Det er rart at se, at både Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre helhjertet går ind for NATO og også går ind for en udvidelse af NATO. Det hilser vi meget velkommen i Fremskridtspartiet og støtter forslaget.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg vil godt starte med at takke for den positive modtagelse af beslutningsforslaget. Jeg skal jo ikke lægge skjul på, at oprettelsen af det dansk-tysk-polske korps for mig er en hjertesag og har været et højt prioriteret mål.

Jeg vil også gerne komme med et par bemærkninger til det, ordførerne har sagt her i debatten. Først og fremmest har debatten vel været lidt præget af spørgsmålet om Ruslands holdning til oprettelsen af det dansk-tysk-polske korps. Specielt hr. Søren Søndergaard og hr. Søvnald har været inde på den problemstilling, og jeg skal da gerne give mit bidrag til diskussionen.

Jeg synes, problemet simpelt hen er, at russerne protesterer af de forkerte grunde, og det hænger selvfølgelig først og fremmest sammen med, at det i forbindelse med, at man indgik NATO-Rusland-aftalen, tydeligt blev understreget, at Rusland var bekendt med, at målet

selvfølgelig var at optage nye medlemmer af NATO og også at integrere dem i NATO-samarbejdet.

Derfor er der altså ikke noget overraskende i det her. Tværtimod har man lagt vægt på, at Rusland løbende har været orienteret om planerne for oprettelsen af hovedkvarteret i Polen, og det har endda været således, at den russiske forsvarsminister af min tidligere tyske kollega Volker Rühle blev inviteret til Rendsborg for at besøge det eksisterende hovedkvarter der. Så der er altså ikke tale om, at vi ikke har forsøgt at sikre åbenhed omkring det. Men problemet ligger i, at russerne ikke forstår ægte integration. Og hvis man kigger på deres historie, finder man måske også en del af forklaringen dér.

Sådan som jeg ser det, så har formålet med de ting, vi siden Anden Verdenskrig har gjort, både opbygningen af NATO og af EU, været at skabe stabilitet gennem integration på det politiske, på det økonomiske, på det forsvarsmæssige område, først i Vesteuropa, og nu er det blevet muligt at udstrække denne zone af stabilitet til Østeuropa. På den måde overvindes tidligere målsætninger. Derfor ligger det selvfølgelig også i logikken, at det ikke er begrænset, at det ikke udelukker nogen, at det ikke er rettet mod nogen andre, men tværtimod at det er vigtigt for os, at Rusland også er en del af den proces.

Derfor fremlægger NATO også – og i forbindelse med topmødet vil det blive gentaget – en balanceret politik med en række elementer. Et af elementerne er at optage nye medlemmer i NATO. Et andet element er at forsøge at trække Rusland tættere til alliancen. Og den alliance, Rusland er interesseret i at samarbejde med, er ikke en svag, splittet alliance, som ikke forholder sig til nutidens problemstillinger. Det er en stærk, sammenhængende alliance, der er relevant over for de sikkerhedsudfordringer, vi står over for i fremtiden.

Hr. Jensby havde et spørgsmål om forholdene for de danske officerer, befalingsmænd og for stampersonel i forbindelse med, at man flytter fra Rendsborg. Og der ligger det selvfølgelig i sagens natur, at niveauet i det polske samfund i dag måske ikke er helt på højde med det, man har været vant til i Vesttyskland, men det gælder jo også for mange andre hovedkvarterer i NATO-lande, at forholdene ikke er fuldstændig sammenlignelige med forholdene dér, hvor man kommer fra.

Men vi er selvfølgelig meget opmærksomme på at forsøge at sikre dem, der sendes ud på denne tjeneste, de bedst mulige forhold. Så det kan jeg give tilsagn om.

Hr. Hans Engell var bekymret og sagde, at det jo var i sidste øjeblik, før det blev pinligt, at vi fik fremsat det her forslag. Jeg vil nu godt sige til hr. Hans Engell, at det er der ikke belæg for. Vi synes, det er vigtigt, at konventionen er fremsat, og vi håber også, at det med de positive tilkendegivelser, der er kommet her i salen, vil blive et hurtigt udvalgsarbejde. Jeg ved jo, at formanden under alle omstændigheder vil bidrage konstruktivt til det, så formodentlig vil Danmark med hr. Hans Engells bistand blive det land, der først ratificerer konventionen, og det synes jeg vil være meget tilfredsstillende.

Så havde hr. Søvndal et spørgsmål, som jeg synes er vigtigt at svare på, nemlig omkring art. 3 i konventionen, altså spørgsmålet om FN-mandater, sikkerhedsrådsbeslutninger osv. Det er jo en generel politisk debat, som vi fører her i landet, ikke mindst med hr. Søvndals parti, men jeg kan besvare spørgsmålet med at sige, at forudsætningen i forhold til det dansk-tysk-polske korps er selvfølgelig, at de tre lande er enige om at træffe en beslutning om, at korpsets hovedkvarter skal kunne stilles til rådighed.

Og så gælder det i øvrigt, at de nationale beslutninger skal ske inden for de rammer, procedurer og i overensstemmelse med den politik, som hvert enkelt land fører. Så det er altså ikke sådan, at konventionen her, om jeg så må sige, på nogen måde tilsidesætter den nationale beslutningsproces.

Så havde hr. Hans Engell også et spørgsmål undervejs. Han spurgte, om jeg havde planer om at ændre personelloven. Og der vil jeg godt sige, at regeringens udspil til et nyt forsvarsforlig bygger jo som bekendt på, at værnepligten bevares, så derfor har jeg ikke nogen planer om at ændre personelloven på det punkt.

Så havde hr. Jann Sjursen endelig et spørgsmål. Han var bekymret for, om der var penge nok til at løse opgaven her. Der kan jeg bekræfte, at oprettelsen af korpsen ikke i sig selv medfører nye udgifter ud over dem, der ligger i aktstykket, som allerede er tiltrådt, vedrørende oprettelse af hovedkvarteret, og der er taget højde for oprettelsen af korpsen i regeringens udspil, også økonomisk.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Jeg vil gerne takke forsvarsministeren for det meget klare svar vedrørende personelloven. Jeg synes, det er umådelig tilfredsstillende, at forsvarsministeren på denne måde sætter Det Radikale Venstre på plads og meddeler Det Radikale Venstre, at uanset at partiet og dets ordførere har haft synspunkter om, at personelloven skulle ændres, så er det ikke regeringens politik, og et sådant forslag vil ikke nyde fremme. Det hilser jeg med tilfredshed.

I bemærkningerne om, at det var i sidste øjeblik, ligger der, at det har taget lang tid. Og det har jo stået ganske klart, også for vores allierede både i Tyskland og Polen, at der i den danske regering var betydelig uenighed om dette udspil.

Altså må jeg minde om, at i Det Radikale Venstres mindretalsudtalelse i Forsvarskommissionens beretning står der »hvis man går videre«. Altså man anvender formuleringen på et tidspunkt, hvor vi i Folketinget havde forholdt os til aktstykket om en reetablering af kasernen i Szczecin.

Dog opererer Det Radikale Venstre med et »hvis« i Forsvarskommissionens betænkning, og det har selvfølgelig vakt en vis opmærksomhed i de andre lande. Der er blevet spurgt til det: Kunne man regne med, at den danske regering fremkom med et forslag? Da havde det været hensigtsmæssigt, hvis det var sket tidligere. Det er kommet nu, og det er vi tilfredse med, og jeg kan forsikre ministeren om, at det bliver ikke på konservativ foranledning, at forslaget ikke bliver båret så hurtigt igennem som muligt.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg skal overhovedet ikke anfægte, at en del af de protester, der kommer fra Rusland, er usaglige, og at en del af dem henfører til forkerte grunde.

Problemet er bare, at det jo sådan set er ligegyldigt, hvis det afspejler en situation, hvor højernationalistiske eller venstrenationalistiske kræfter for den sags skyld på baggrund af de usaglige argumenter får vind i sejlene.

Jeg forstår forsvarsministerens strategi på den måde, at det gælder om at udvide områdets stabilitet. Og det synes jeg kan være en fornuftig strategi, hvis ikke den udvidede stabilitet betyder, at ustabiliteten i umiddelbare nærom-

råder øges dramatisk, for så er der ikke meget vundet ved at udvide områderne med stabilitet. Men det er en større diskussion.

Jeg vil bare til sidst takke forsvarsministeren for, at han også så klart til både hr. Engell og til hr. Arne Melchior gjorde rede for, at den vedtagelse, der ligger her, kan rummes inden for den økonomiske ramme for forsvarsforliget, regeringen har fremlagt. Det vil sige, at uanset hvordan man stiller sig til det her forslag, kan man sagtens stemme for og acceptere den ramme, som regeringen har fremlagt for de kommende forsvarsforligsforhandlinger.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 188: Forslag til lov om ændring af lov om buskørsel, lov om hovedstadsområdets kollektive persontrafik og lov om den lokale og regionale kollektive personbefordring uden for hovedstadsområdet samt om ophævelse af lov om international buskørsel. (Skærpet kontrol med tunge køretøjer, fjernbuskørsel, definitionsbestemmelser, kompetenceregler, for søgsordninger m.v.).

Af trafikministeren (Sonja Mikkelsen).

(Fremsat 25/2 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

Med det her foreliggende lovforslag sker der en gennemgribende revision af busloven, hvis hovedindhold jo stammer helt tilbage fra 1978.